
Vergaderjaar 2019–2020

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

BD

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 november 2019

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan voor de Raad Algemene Zaken van 19 november 2019.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

GEANNOTEEERDE AGENDA RAAD ALGEMENE ZAKEN VAN 19 NOVEMBER 2019

Op dinsdag 19 november 2019 vindt de Raad Algemene Zaken in Brussel plaats. Op de agenda staan de volgende onderwerpen: Meerjarig Financieel Kader, voorbereiding van de Europese Raad van 12–13 december, evaluatie van de jaarlijkse rechtsstatelijkheidsdialoog en uitbreiding. De Minister van Buitenlandse Zaken is voornemens deze Raad bij te wonen.

Meerjarig Financieel Kader

Tijdens de Raad Algemene Zaken (RAZ) is het Meerjarig Financieel Kader (MFK) geagendeerd als informatiepunt. Er zijn geen nieuwe discussiedocumenten en er is geen inhoudelijke bespreking voorzien. Naar verwachting zal het Finse voorzitterschap tijdens deze Raad het proces richting de Europese Raad (ER) van december as. nader toelichten. Voorafgaande aan de Raad vindt een informele ontbijtsessie plaats met leden van het Europees Parlement (EP).

De ER van 17–18 oktober jl. voerde een eerste discussie over de totaalomvang van het MFK, de balans tussen de verschillende uitgavencategorieën, conditionaliteiten en de financiering [referte Kamerstuk 21 501-20, nr. 1486, verslag ER 17–18 oktober]. De ER heeft het Finse Voorzitterschap verzocht om voor de ER van december een nieuwe *negotiating box* (NB) inclusief cijfers te presenteren. Het is nog niet bekend wanneer deze wordt verspreid, maar dit document wordt niet voor de RAZ van 19 november verwacht. Na verschijning van dit document zal uw Kamer een appreciatie van het kabinet ontvangen.

Het kabinet zet zich in om te komen tot een gemoderniseerde en financieel houdbare EU-begroting, waarbij de lasten eerlijk worden verdeeld. De kabinetsappreciatie van de Commissievoorstellen (Kamerstukken 21 501-20, nr. 1349 en nr. 1379) en de relevante BNC-fiches vormen de basis voor de Nederlandse inzet.

Vorbereiding Europese Raad 12–13 december

De Raad zal spreken over de agenda van de Europese Raad van 12–13 december. Op dit moment is die agenda nog niet bekend. De Europese Raad in december zal voor de eerste keer worden voorgezeten door de nieuwe voorzitter van de Europese Raad, de heer Charles Michel, die op 1 december zal aantreden. Naar verwachting zal worden gesproken over de onderhandelingen rond het Meerjarig Financieel Kader (MFK), de EU lange termijn strategie voor klimaat en Rusland (verlenging van de sancties). Mogelijk zal ook een Eurotop plaatsvinden, dit is nog niet bevestigd. De Europese Raad wordt inhoudelijk voorbereid tijdens de Raad Algemene Zaken van 10 december. Via de geannoteerde agenda van zowel die Raad Algemene Zaken als de Europese Raad wordt uw Kamer geïnformeerd over de inzet van het kabinet.

Evaluatie van de jaarlijkse rechtsstatelijkheidsdialoog

De jaarlijkse rechtsstatelijkheidsdialoog in de Raad Algemene Zaken zal worden geëvalueerd. Het Voorzitterschap zet in op aannames van Raadsconclusies hierover. Ook vindt er een gedachtewisseling plaats met de directeur van het EU-Grondrechtenagentschap (FRA). De rechtsstatelijkheidsdialoog werd in december 2014 onder Italiaans Voorzitterschap in het leven geroepen, mede op aandringen van Nederland. Bij de eerste evaluatie in 2016 werd afgesproken de dialoog in 2019 wederom te evalueren.

Eind september jl. deelde het Voorzitterschap ter voorbereiding van de evaluatie een notitie en een vragenlijst onder de lidstaten. Nederland en een groot aantal andere lidstaten pleitten in hun inzending¹ voor omvorming van de dialoog van de tot nu toe gebruikelijke thematische discussies naar bespreking van de staat van de rechtsstaat in de lidstaten. Inzet is dit te doen aan de hand van het jaarlijks te verschijnen Commissierapport dat zal worden gepubliceerd in het kader van de toetsingscyclus voor de rechtsstaat die de Commissie in haar recente mededeling van 17 juli jl. aankondigde. Daarmee zou de dialoog aanzienlijk aan inhoud en relevantie winnen. Nederland pleitte in zijn inzending verder voor synergie tussen het Belgisch-Duitse voorstel tot een peerreviewmechanisme en de nieuwe toetsingscyclus van de Commissie om onnodige duplicatie en werklast zoveel mogelijk te voorkomen en coherentie tussen de bestaande en nieuwe instrumenten te verzekeren. Het peerreviewmechanisme wordt momenteel op ambtelijk niveau onder leiding van België en Duitsland uitgewerkt.

Nederland kan zich vinden in de door het Voorzitterschap voorgestelde Raadsconclusies²: het is een gebalanceerde tekst die in lijn is met wat Nederland in zijn inzending bepleitte. Er is echter een aantal lidstaten dat zich verzet tegen de conceptconclusies, met name vanwege de elementen van omvorming van de dialoog en een verwijzing naar het peerreviewmechanisme. Nederland zal zich er met gelijkgezinde lidstaten voor blijven inspannen dat deze elementen in de conclusies behouden blijven.

Uitbreiding

Zoals uw Kamer bekend bogen de Raad Algemene Zaken van 15 oktober jl. (Kamerstuk 21 501-02, nummer 2075) en de Europese Raad van 17–18 oktober jl. (Kamerstuk 21 501-20, nummer 1486) zich over de aanbevelingen van de Europese Commissie om de toetredingsonderhandelingen met Noord-Macedonië respectievelijk Albanië te openen. Ondanks meerdere pogingen daartoe, moest de voorzitter van de Europese Raad concluderen dat geen overeenstemming kon worden gevonden over het voorstel toetredingsonderhandelingen te openen met beide landen. Afgesproken is dat de Europese Raad hierop terugkomt voorafgaand aan de Westelijke Balkantop die in mei 2020 in Zagreb zal plaatsvinden.

Op verzoek van een aantal lidstaten zal de Raad nu opnieuw spreken over EU uitbreiding. Er is geen besluitvorming voorzien. Het Nederlandse standpunt over de aanbevelingen van de Commissie is Uw Kamer bekend. Nederland zal tijdens de Raad in algemene zin het EU-perspectief van de Westelijke Balkanlanden benadrukken en Noord-Macedonië en Albanië oproepen om de ingezette hervormingen voort te zetten. Nederland zal daarnaast bepleiten dat de Europese Commissie met voorstellen komt voor verdere versteviging van de uitbreidingsmethodologie, in het bijzonder om in de toekomst terugval op de rechtsstaatshervormingen na de start van de onderhandelingen te voorkomen.

Overig

Stand van zaken Europese Vredesfaciliteit in het kader van de MFK-onderhandelingen

Zoals verzocht door uw Kamer tijdens het AO Raad Algemene Zaken van 8 oktober jl. vindt u hieronder de stand van zaken rondom de onderhande-

¹ De Nederlandse (en overige) inzendingen zijn op het Delegates Portal te vinden onder doc. nr. WK 11316/2019 ADD 1.

² Te vinden op Delegates Portal onder doc. nr. 13622/19.

lingen over een Europese Vredesfaciliteit (EPF). Eerder werd uw Kamer via een BNC-fiche (Kamerstuk 22 112, nr. 2681) geïnformeerd over de kabinetsinzet ten aanzien van het dit voorstel voor een Europese Vredesfaciliteit (EPF). Het onderwerp is sindsdien meerdere keren aan bod gekomen in de Raad Buitenlandse Zaken (onder meer tijdens de informele Raad Buitenlandse Zaken met de Ministers van Defensie op 28 en 29 augustus 2018 in Wenen, en de Raad Buitenlandse Zaken van 19 november 2018) waarover uw Kamer via de gebruikelijk procedures is geïnformeerd.

De onderhandelingen omtrent het voorstel voor een Europese Vredesfaciliteit EPF lopen sinds november 2018 in de Raadswerkgroep Buitenlands Beleid (RELEX) in Brussel. De Nederlandse inzet voor deze onderhandelingen is weergegeven in het BNC-fiche ter zake. Sinds de start van de onderhandelingen is nog weinig voortgang geboekt. Dit is mede te wijten aan de beperkte financiële onderbouwing van het voorstel. Wel werden op Nederlands initiatief bepalingen inzake risicoanalyse en evaluatie aangescherpt.

In het oorspronkelijke voorstel was voorzien dat er één geïntegreerd instrument komt voor EU missies en operaties, capaciteitsopbouw en steun aan militaire vredesoperaties. Nederland kon zich in deze opzet vinden, mede vanuit het belang dat Nederland hecht aan een geïntegreerde benadering. Een aantal lidstaten heeft er echter voor gepleit om de financiering van de gemeenschappelijke kosten van militaire EU missies en operaties (het zogenaamde «Athena-mechanisme») buiten de EPF te houden.

Tegen die achtergrond heeft het Finse voorzitterschap voorgesteld om de financiering van de gemeenschappelijke kosten van militaire EU missies en operaties als een aparte «pijler» binnen de EPF vorm te geven. De andere «pijler» blijft bestaan uit capaciteitsopbouw en steun aan militaire vredesoperaties. Hiermee wordt derhalve een «tweepijlerstructuur» voorzien.

Nederland heeft aangegeven bereid te zijn op basis van deze voorgestelde structuur verder te onderhandelen, maar wil dat er voldoende synergie en kruisverbanden tussen deze pijlers blijft bestaan. Nederland blijft ook inzetten op degelijke besluitvormingsprocedures en een zorgvuldige afweging en monitoring van activiteiten die via de EPF gefinancierd kunnen worden.

Over de financiering van de faciliteit zal op een later moment, binnen de context van het MFK, door de Raad besloten worden.